

Vraag nr. 42
van 3 december 2004
van de heer JOHAN VERSTREKEN

BAMA-structuur – Opleiding verpleegkunde

Binnen België hebben wij momenteel twee opleidingen verpleegkunde : gegradueerde verpleegkundige, die binnen de bachelor-masterstructuur (BAMA) "bachelor" binnen de hogescholen wordt, en de vierde graad van het aanvullend secundair beroepsonderwijs, die "gediplomeerde verpleegkundige" wordt genoemd.

Deze twee opleidingen werden ook opgenomen binnen het sociaal akkoord van 2000, tot groot ongenoegen van de beroepsorganisaties. Door het invoeren van de Europees opgelegde bachelor-masterstructuur dreigt er echter maar één opleiding meer over te blijven volgens sommige beroepsorganisaties binnen de verpleegkunde, en zal enkel "bachelor" aanspraak maken op een erkenning van verpleegkundige.

Het behoud van deze tweede opleiding is van groot belang, en wel om volgende redenen.

- Er zijn al immense problemen om verpleegkundigen te vinden op de arbeidsmarkt. Mocht op termijn, door enkel erkenningen te verlenen aan verpleegkundigen met "bachelor", de vierde graad van het aanvullend secundair beroepsonderwijs verdwijnen, wordt de instroom nog kleiner.
- Via de vierde graad van het aanvullend secundair beroepsonderwijs krijgen laaggeschoolde jongeren die het al wat moeilijker hebben op de arbeidsmarkt, toch de kans om het beroep van verpleegkunde te studeren.
- Het afschaffen van de vierdegraadsopleiding zou ook enorme budgettaire gevolgen kunnen hebben binnen de gezondheidszorg. Gegradueerde verpleegkundigen zijn heel wat duurder dan gediplomeerde verpleegkundigen.

Bovendien moet worden opgemerkt dat er op het veld bijna geen verschil is tussen deze beide verpleegkundigen binnen heel wat zorgsettings. Ze worden ingezet in de ziekenhuizen, rust- en verzorgingstehuizen en thuisverpleging.

Bovendien zou er een Europese richtlijn in de maak zijn waarbij vastgelegd wordt dat men enkel via een "bachelor" Europees erkend zal worden als verpleegkundige. Dit betekent op termijn dat de vierdegraadsverpleegkundigen deze erkenning niet meer kunnen krijgen, en zodoende het beroep niet meer volwaardig kunnen uitoefenen.

1. Wat zijn de gevolgen van de invoer van de BAMA-structuur voor de opleidingen verpleegkunde in België ?
2. Wat zegt de Europese wetgeving hierover ?
3. Wat zijn de beleidsuitgangspunten van de minister m.b.t. de twee opleidingen verpleegkunde ?

Antwoord

1. De invoering van de BAMA-structuur heeft geen directe of indirecte invloed op de driejarige studierichting verpleegkunde die is gerangschikt op het niveau van de vierde graad van het voltijds gewoon beroepssecundair onderwijs.

Dit betekent dat inzake structuur en organisatie van deze studierichting nog steeds het onderwijsdecreet II van 31 juli 1990 en het besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2002 van toepassing zijn.

2. Of er een nieuwe Europese richtlijn inzake beroepsuitoefening van verpleegkunde in onderzoek of voorbereiding is, kan ik bevestigen noch ontkennen. Ook van de federale overheidsdiensten voor Volksgezondheid, terzake gecontacteerd, kon geen uitsluitsel worden verkregen.

Dat het tweevoudig traject (secundair respectievelijk hoger onderwijs) dat tot de verpleegkwalificatie leidt, reeds meerdere jaren discussies heeft uitgelokt en geruchten heeft doen circuleren, is mij voldoende bekend. In elk geval zijn de verpleegopleidingen tot op vandaag gebaseerd op de richtlijn 77/453/EEG van 27 juni 1977, zoals gewijzigd.

3. Zoals mijn voorgangers op Onderwijs trek ik de zinvolheid en opportuniteit van een verpleegopleiding buiten het hoger onderwijs niet

in twijfel. Diverse argumenten kunnen hiervoor worden ingeroepen, zoals :

- de doelgroep (leerlingen die om welke reden dan ook niet voor een hogeschoolopleiding opteren) ;
- de geëigende pedagogisch-didactische aanpak (met sterke nadruk op begeleiding) ;
- de recente samenvoeging van de afzonderlijke studierichtingen psychiatrische verpleegkunde en ziekenhuisverpleegkunde tot één richting verpleegkunde (rekening houdende met Europese ontwikkelingen in de sector) ;
- de inhoudelijke actualisering (via het experimenteel modulair concept) ;
- de flexibele organisatiemogelijkheden voor scholen (via avondlessen gezins- of professionele activiteiten met studies combineren of via modules een eigen scholingstempo aanhouden) ;
- de mogelijkheid tot het behalen van een diploma secundair onderwijs (naast het diploma in de verpleegkunde) ;
- de groeiende belangstelling (van 3.712 leerlingen in het schooljaar 1999-2000 naar 4.231 leerlingen in 2003-2004) ; dit gegeven kan niet los worden gezien van het federaal én Vlaams beleid om vraag en aanbod meer op elkaar af te stemmen (cfr. scholingsinitiatieven VDAB, sectoraal akkoord "600") ;
- de vaststelling dat verpleegkunde een knelpuntberoep is en blijft (en derhalve een vrijwel volledige werkzekerheid biedt).

Anderzijds dient te worden toegegeven dat de vierde graad secundair onderwijs op tal van vlakken niet meer als leerplichtonderwijs in de bredere betekenis van deze term kan worden opgevat. Sommige andere opleidingen horen evenmin thuis op het onderwijsniveau waarop ze thans zijn gerangschikt. In mijn beleidsnota wordt daarom een groepering van deze opleidingen onder de noemer "tertiair onderwijs" in het vooruitzicht gesteld. Een dergelijke herstructurering kan uiteraard slechts langs decretale weg.